

Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến năng lực tự học của học viên ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Hà Hải Lý*

*ThS, Hệ Đào tạo Sau đại học, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

Received: 2/11/2023; Accepted: 12/11/2023; Published: 20/11/2023

Abstract: Over the years, military schools have constantly innovated and improved the quality of teaching and learning; training cadres who are strong in political and moral qualities; good at professionalism. Maximize learning capacity, creative thinking; especially formed, developed and promoted the self-study ability of students. In order to form and develop self-study capacity for military school students, we need to identify and clarify the factors affecting the self-study ability of military school students. Currently, at home and abroad, there have been studies on objective and subjective factors affecting students' self-study ability. However, there has not been any systematic and intensive research on the factors affecting the self-study ability of military school students.

Keyword: Students, self-study ability, factors affecting self-study ability, self-study ability development.

1. Đặt vấn đề

Năng lực tự học (NLTH) là tài sản vô cùng quý giá của con người, giúp cho mỗi chúng ta mở mang tri thức, đem lại sự hiểu biết và thành công trong cuộc sống. Trong những năm qua, các trường sĩ quan quân đội đã không ngừng đổi mới, nâng cao chất lượng dạy và học; đào tạo ra những cán bộ vững vàng về phẩm chất chính trị, đạo đức; giỏi về chuyên môn nghiệp vụ và phát huy tốt NLTH của học viên (HV). Để hình thành và phát triển NLTH cho HV nhà trường quân đội chúng ta cần xác định, làm rõ các yếu tố ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội. Hiện nay, trong và ngoài nước đã có những công trình nghiên cứu các yếu tố khách quan, chủ quan ảnh hưởng đến NLTH của học sinh, sinh viên: Taylor B. (1995), trong công trình nghiên cứu: “*Self-Directed Learning: Revisiting an Idea Most Appropriate for Middle School Students*”; Bishop G. (2006), trong công trình nghiên cứu: “*True independent learning - an andragogical approach*”; Trần Ngọc Lan, Huỳnh Thái Lộc (2016), trong nghiên cứu: “*Phát triển NLTH cho sinh viên - Một năng lực cốt lõi của công dân thế kỷ XXI*”; Đào Trường Thành, Hà Thị Thu Hằng (2020), trong công trình nghiên cứu “*Phát triển NLTH cho sinh viên trường đại học trong giai đoạn hiện nay*”; Chu Thị Huyền, Nguyễn Tiến Sơn (2020), “*Thực trạng và những nhân tố ảnh hưởng đến NLTH môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin của sinh viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh*”... Các công trình nghiên cứu trên đã chỉ ra các yếu tố, chủ quan, khách quan ảnh hưởng đến NLTH như: Động cơ, nhu cầu học tập, ý chí học tập; các yếu tố thuộc về giảng viên, môi trường và

cơ sở vật chất phục vụ tự học...Tuy nhiên, chưa có một công trình nào nghiên cứu một cách hệ thống, chuyên sâu về các yếu tố ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

Để đánh giá thực trạng NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội, chúng tôi đã tiến hành khảo sát bằng phiếu điều tra trên 2 nhóm khách thể là 480 HV sĩ quan và 120 cán bộ, giảng viên của 04 trường sĩ quan quân đội đó là: Trường Sĩ quan Lục quân 1; Trường Sĩ quan Chính trị; Trường Sĩ quan Công binh và Trường Sĩ quan Lục quân 2.

2.1. Thực trạng NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Qua khảo sát cho thấy, NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện được đánh giá ở mức độ cao (ĐTB = 3.81, ĐLC = 0.529). Trong ba mặt biểu hiện của NLTH: Mặt nhận thức có mức độ biểu hiện cao nhất (ĐTB = 4.19, ĐLC = 0.64); Mặt thái độ tự học ở vị trí thứ hai (ĐTB = 4.08, ĐLC = 0.50); Mặt kỹ năng tự học có mức độ biểu hiện thấp nhất (ĐTB = 3.17, ĐLC = 0.76). Với ba mặt biểu hiện NLTH có hai thành tố (Nhận thức và thái độ tự học), biểu hiện ở mức độ cao với ĐTB > 3.4 và mặt kỹ năng tự học ở mức độ trung bình (ĐTB < 3.4). Tuy nhiên, điểm trung bình chung của cả ba mặt biểu hiện là 3.81, tương ứng với mức độ cao. Đồng thời căn cứ vào nguyên tắc đánh giá mức độ. Trong ba mặt biểu hiện nếu hai mặt ở cùng một mức độ nào đó và một mặt còn lại ở mức độ liên kề thì NLTH của HV đào tạo sĩ quan cấp phân đội được đánh giá ở mức của hai mặt cùng mức độ. Do vậy, NLTH của HV đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở các học viện, trường sĩ quan quân

đội hiện nay được đánh giá ở mức độ cao. Kết quả này là sự tổng hòa giữa nhận thức sâu sắc về tự học; có thái độ tự học tích cực, chủ động và kỹ năng tự học của HV đào tạo sĩ quan cấp phân đội.

2.2. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay

2.2.1. Thực trạng ảnh hưởng của các yếu tố chủ quan đến NLTH của HV đào tạo sĩ quan cấp phân đội

Nhóm yếu tố chủ quan:

Bảng 2.1. Mức độ ảnh hưởng của yếu tố chủ quan đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội

Nội dung	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc
Xu hướng nghề nghiệp quân sự [AH1.1]	4.27	0.74	1
Tính cách của HV [AH1.2]	4.13	0.74	4
Khí chất của HV [AH1.3]	4.17	0.75	3
Kinh nghiệm học tập [AH1.4]	4.18	0.72	2
Phương pháp học tập [AH1.5]	4.04	0.78	5
Ý chí khắc phục khó khăn trong học tập [AH1.6]	4.00	0.74	6
Yếu tố chủ quan	4.13	0.51	

Như vậy, nhóm yếu tố chủ quan ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội ở mức độ mạnh (ĐTB = 4.13, ĐLC = 0.51), với 01 yếu tố ảnh hưởng ở mức độ rất mạnh (ĐTB: 4.27) và 05 yếu tố ảnh hưởng mạnh với ĐTB = 4.18 và 4.00, không có sự chênh lệch đáng kể giữa ĐTB của các yếu tố.

Kết quả kiểm định One – Way ANOVA cho biến Đơn vị đào tạo cho giá trị Levene Statistic có Sig = 0.005 < 0.05, đối chiếu với bảng Robust Test ta có Sig Welch = 0.69 > 0.05. Như vậy, khẳng định không có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê trong đánh giá của các nhóm khách thể về mức độ ảnh hưởng của các yếu tố chủ quan đến NLTH của HV ở các đơn vị đào tạo khác nhau. Kết quả kiểm định ANOVA với biến phụ thuộc là Năm học, ta có Levene Statistic có Sig = 0.024 < 0.05 cho thấy có sự khác biệt giữa HV năm thứ nhất với HV năm thứ hai, thứ ba và năm thứ tư trong việc đánh giá các yếu tố chủ quan ảnh hưởng đến NLTH của học ở các trường sĩ quan quân đội. Sở dĩ có điều này bởi hầu hết HV năm thứ ba, thứ tư ở trường sĩ quan, trải qua quá trình học tập, rèn luyện

họ đã tự nhận thức rất rõ được những yếu tố chủ quan nào ảnh hưởng mạnh nhất đến NLTH của bản thân.

Bảng 2.2. Phân tích hồi quy của các yếu tố khách quan ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội

Model B	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	Std. Error	Beta				VIF	
1 (Constant)	1.505	.160		9.379	.000		
AH1.1	.227	.032	.318	7.087	.000	.681	1.467
AH1.2	.150	.030	.210	5.708	.017	.774	1.293
AH1.3	.142	.031	.202	4.558	.000	.701	1.427
AH1.4	.112	.031	.154	3.605	.000	.747	1.338
AH1.5	.050	.029	.075	1.698	.035	.711	1.406
AH1.6	.043	.031	.061	1.375	.027	.702	1.424

Kết quả kiểm định tương quan cho thấy 6 yếu tố chủ quan tương quan thuận với nhau, mức độ tương quan chặt chẽ ($r = 0.65 - 0.79$). Kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra cả 6 yếu tố thành phần đều có tương quan thuận với NLTH của HV, mức độ tương quan chặt chẽ ($r = 0.60 - 0.68$). Điều này khẳng định tính khách quan, phù hợp trong nghiên cứu xác định các yếu tố chủ ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay.

Xem xét mức độ ảnh hưởng của các yếu tố chủ quan đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội. Chúng tôi tiến hành phân tích hồi quy, kết quả thu được thể hiện ở bảng 2.2:

Trong các yếu tố chủ quan được xem xét, Xu hướng nghề nghiệp quân sự có sự ảnh hưởng mạnh nhất đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội (Beta = 0.32). Tìm hiểu kỹ hơn về điều này, chúng tôi nhận thấy có 450/480 chiếm 93.75% HV cho rằng xu hướng nghề nghiệp quân sự có ảnh hưởng mạnh và rất mạnh đến NLTH của họ, trong khi đó chỉ có một số ít lựa chọn ảnh hưởng yếu (06 HV, chiếm 1.25%), ảnh hưởng bình thường: (24 HV chiếm 5.00%). Điều này khẳng định vị trí, vai trò hết sức quan trọng của xu hướng nghề nghiệp quân sự đối với việc hình thành NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay. Qua phỏng vấn HV L. M. Đ (HV đào tạo chuyên ngành Xây dựng Đảng của Trường Sĩ quan Chính trị), được biết: “Có nhiều yếu tố thúc đẩy tôi thi vào Trường Sĩ quan Chính trị, trong đó có xu hướng nghề nghiệp quân sự, cùng với sự đam mê, thích thú với hoạt động quân sự là yếu tố quan trọng nhất, có thể nói, yếu tố này đã lấn át các yếu tố khác trong việc lựa chọn và quyết định trở thành người sĩ quan trong quân đội”.

Yếu tố Kinh nghiệm học tập, Phương pháp học

tập, Ý chí khắc phục khó khăn trong học tập đều có $\beta = 0.31$, có ảnh hưởng mạnh thứ hai đến NLTH của HV. Kinh nghiệm, phương pháp và ý chí khắc phục khó khăn trong học tập là những phẩm chất tâm lý quan trọng để HV học tập và rèn luyện trong môi trường quân đội, kinh nghiệm học tập càng nhiều, phương pháp học tập khoa học, ý chí mạnh mẽ khắc phục khó khăn trong học tập và rèn luyện thì HV mới phát huy năng lực, trí tuệ và các phẩm chất lý nhằm phát triển nhân cách nói chung, trong có NLTH.

Yếu tố Tính cách của HV có $\beta = 0.30$ ảnh hưởng mạnh thứ ba trong số các yếu tố được xác định đến NLTH của HV. Yếu tố này cũng được HV đánh giá ảnh hưởng mạnh đến NLTH của họ, sở dĩ như vậy bởi hệ thống các đặc điểm tâm lý điển hình, quy định thái độ và hành vi của HV đối với cuộc sống, hoạt động quân sự nói chung và tự học nói riêng. Trên cơ sở hệ thống thái độ, hành vi điển hình của mình, HV thể hiện tính tích cực trong chiếm lĩnh tri thức, hình thành kỹ năng kỹ xảo và tình cảm với nghề nghiệp quân sự, từ đó mà NLTH được hình thành và phát triển.

2.2.3. Thực trạng ảnh hưởng của các yếu tố khách quan đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Bảng 2.3. Mức độ ảnh hưởng của yếu tố khách quan đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Nội dung	$\overline{DTB}$	$\overline{ĐLC}$	Thứ bậc
Năng lực sư phạm của giảng viên [AH2.1]	4.27	0.71	1
Phương pháp giảng dạy của giảng viên [AH2.2]	4.26	0.71	2
Kinh nghiệm sư phạm của giảng viên [AH2.3]	4.27	0.70	1
Tấm gương về tự học, tự nghiên cứu của giảng viên [AH2.4]	4.27	0.74	1
Năng lực lãnh đạo quản lý của người cán bộ quản lý HV [AH2.5]	4.13	0.74	5
Mục tiêu yêu cầu đào tạo của nhà trường [AH2.6]	4.17	0.75	4
Nội dung, chương trình đào tạo [AH2.7]	4.18	0.72	3

Cơ sở vật chất, phương tiện, trang thiết bị bảo đảm cho hoạt động dạy học [AH2.8]	4.04	0.78	6
Bầu không khí tâm lý của tập thể lớp học [AH2.9]	3.76	0.86	7
Yếu tố khách quan	4.05	0.74	

Kết quả thu được từ bảng 2.3 chỉ ra, nhóm yếu tố khách quan ảnh hưởng mạnh đến NLTH của học (ĐTB = 4.05; ĐLC = 0.74), điều này thể hiện trên tất cả các yếu tố khách quan được xem xét. Các yếu tố thuộc về giảng viên như: *Năng lực sư phạm; Kinh nghiệm sư phạm; Tấm gương về tự học tập*, tự nghiên là những yếu tố có ảnh hưởng mạnh nhất (ĐTB = 4.27; ĐLC = 0.71). Yếu tố ảnh hưởng mạnh thứ 2 là: *Mục tiêu, yêu cầu đào tạo, nội dung chương trình đào tạo* (ĐTB = 4.18; ĐLC = 0.78). Các yếu tố về cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học; Bầu không khí tâm lý trong tập thể có *điểm trung bình lần lượt* là: ĐTB = 4.04; ĐTB = 3.76; Độ lệch chuẩn là: ĐLC = 0.78 và 0.86.

Kết quả kiểm định One - Way ANOVA, với biến phụ thuộc là Năm đào tạo cho thấy, giá trị Levene Statistic có Sig = 0.097 > 0.05 cho thấy không có sự khác biệt phương sai giữa các nhóm đối tượng là HV các năm đào tạo khác nhau ở các trường sĩ quan quân đội, tiếp tục sử dụng kết quả kiểm định F trong bảng ANOVA có Sig = 2.11 > 0.05. Điều này khẳng định không có sự khác biệt trong đánh giá ảnh hưởng của yếu tố khách quan đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội. Nói cách khác HV các năm học khác nhau có sự tương đồng trong việc đánh giá ảnh hưởng của yếu tố khách quan đến NLTH của HV. Kết quả kiểm định One - Way ANOVA với biến phụ thuộc là Đơn vị đào tạo, ta có kết quả Levene Statistic có Sig = 0.31 > 0.05; tiếp tục sử dụng tiếp tục sử dụng kết quả kiểm định F trong bảng ANOVA có Sig = 0.82 > 0.05 khẳng định không có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê trong đánh giá của các nhóm khách thể về mức độ ảnh hưởng của các yếu tố khách quan đến NLTH của HV ở các đơn vị đào tạo khác nhau.

Kết quả phân tích tương quan, cho thấy 9 yếu tố khách quan đã được xác định tương quan thuận với nhau, mức độ tương quan chặt chẽ ($r = 0.52 - 0.79$). Kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra cả 9 yếu tố thành phần đều có tương quan thuận với NLTH, mức độ tương quan từ chặt chẽ đến rất chặt chẽ ($r = 0.58 - 0.69$). Điều này khẳng định tính khách quan, phù

hợp trong nghiên cứu xác định các yếu tố chủ ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay.

3. Kết luận

NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội chịu sự ảnh hưởng của hai nhóm yếu tố chủ quan và khách

quan như đã trình bày. Mỗi nhóm yếu tố có vị trí, vai trò khác nhau, có mức độ ảnh hưởng đến NLTH của HV khác nhau, nhưng có mối quan hệ gắn bó chặt chẽ với nhau, cùng ảnh hưởng tới quá trình phát triển NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội. Việc xác định và chỉ ra các yếu tố ảnh hưởng đến NLTH của HV ở các nhà trường

Model B	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig. Tolerance	Collinearity Statistics	
	Std. Error	Beta				VIF	
1 (Constant)	.400	.104		3.840	.000		
AH2.1	.169	.015	.276	11.423	.000	.683	1.463
AH2.2	.153	.025	.207	5.997	.000	.335	1.709
AH2.3	.144	.027	.191	5.267	.000	.303	1.406
AH2.4	.048	.016	.068	2.966	.003	.766	1.306
AH2.5	.112	.018	.156	6.371	.000	.661	1.513
AH2.6	.093	.017	.133	5.573	.000	.703	1.422
AH2.7	.119	.017	.163	7.138	.000	.762	1.313
AH2.8	.057	.015	.085	3.709	.000	.755	1.325
AH2.9	.124	.027	.068	4.591	.000	.297	1.928

Trong 9 yếu tố khách quan, Các yếu tố thuộc về giảng viên là yếu tố có ảnh hưởng mạnh nhất có hệ số Beta = 0.276; 0.207; 0.191. Điều này hoàn toàn phù hợp, bởi vì giảng viên là nhân tố quan trọng hàng đầu trong quá trình giáo dục, đào tạo ở các trường sĩ quan quân đội. Để làm rõ ảnh hưởng của giảng viên đến NLTH của HV, chúng tôi phỏng vấn HV H. M. T (HV năm thứ 3, chuyên ngành chỉ huy binh chủng hợp thành, Trường Sĩ quan Lục quân 1), được biết: “Yếu tố khách quan có ảnh hưởng mạnh mẽ nhất đến NLTH của chúng tôi chính là các thầy cô giáo, cụ thể đó chính là năng lực sư phạm, phương pháp, kinh nghiệm giảng dạy; bên cạnh đó thầy cô là tấm gương về đạo đức, tự học cho chúng tôi noi theo...”.

Ảnh hưởng mạnh thứ hai trong các yếu tố được xác định đến NLTH của HV đào tạo sĩ quan cấp phân đội là: Mục tiêu yêu cầu đào tạo, nội dung chương trình đào tạo của từng trường có hệ số Beta = 0.163; 0.156. Mục tiêu yêu cầu đào tạo quy định sứ mệnh đào tạo của từng trường sĩ quan, quy định chuẩn đầu ra, mô hình nhân cách người sĩ quan trong tương lai, yêu cầu về phẩm chất và năng lực của người sĩ quan cách mạnh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Các yếu tố thuộc về cơ sở vật chất, môi trường đào tạo, bầu không khí tâm lý trong tập thể lớp học là những yếu tố có tầm ảnh hưởng ở vị trí thứ ba và thứ tư.

quân đội có ý nghĩa rất lớn cả về mặt lý luận và thực tiễn. Là cơ sở để nghiên cứu, đánh giá khách quan thực trạng, nguyên nhân và đề xuất các biện pháp khoa học nhằm hình thành, phát triển NLTH của HV ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Trương Đức Quỳnh, Nguyễn Đăng Khoa (2015), “Đánh giá NLTH của sinh viên Trường Đại học Giao thông vận tải Thành phố Hồ Chí Minh”, *Tạp chí Khoa học công nghệ giao thông vận tải*, Số 16, tr. 13-17
2. Đào Trường Thành, Hà Thị Thu Hà (2020), “Phát triển NLTH cho sinh viên trường đại học trong giai đoạn hiện nay”, *Tạp chí Quản lý giáo dục*, số 4, tr. 176-180.
3. Chu Thị Huyền, Nguyễn Tiến Sơn (2020), “Thực trạng và những nhân tố ảnh hưởng đến NLTH môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin của sinh viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh”, *Tạp chí Đào tạo và huấn luyện thể thao*, số đặc biệt, tr.197-201.
4. MacBeath, J. (1993), Learning for yourself: Supported study in Strathclyde schools. Strathclyde: Strathclyde Regional Council.
5. Taylor, B. (1995), Self directed learning revisiting and idea most appropriare for middle school studiree, India.